

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.002.01.2020

Krzysztof Radkowski
p.o. Dyrektora
Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego
w Lesznie
ul. Sochaczewska 4,
05-084 Leszno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/021

Kształcenie w szkołach specjalnych

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna przy Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Lesznie ¹ , ul. Sochaczewska 4, 05-084 Leszno.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Radkowski, p.o. Dyrektora Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Lesznie, od 1 września 2019 r. Poprzednio Dyrektorem była Jadwiga Sowińska, od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja kształcenia uczniów w szkołach specjalnych. 2. Działania na rzecz adaptacji uczniów do dorosłego życia. 3. Warunki kształcenia uczniów w szkołach specjalnych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2020 (do czasu zakończenia kontroli oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Łukasz Jarocki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/44/2020 z 11.02.2020 r. oraz nr LWA/76/2020 z 12.05.2020 r. (akta kontroli, tom I str. 1-2)

¹ Dalej także: Szkoła lub Szkoła Podstawowa.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm. dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Szkoła funkcjonowała na podstawie aktualnego i prawidłowo przyjętego statutu, który w trakcie kontroli został uzupełniony o postanowienia wymagane przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe⁴. Dyrektor zapewnił wystarczającą liczbę odpowiednio wykwalifikowanej kadry pedagogicznej. Nauczyciele podnosili swoją wiedzę ogólną i zawodową.

Uczniom zapewniono pełną realizację treści podstawy programowej, a także adekwatną do potrzeb uczniów realizację zaleceń określonych w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego i indywidualnych programach edukacyjno-terapeutycznych (IPET). Nauczyciele realizowali podstawę programową w oparciu o podręczniki, a w przypadku ich braku, o pomoce dydaktyczne oraz własne materiały dostosowane do możliwości każdego ucznia. Zajęcia były prawidłowo zorganizowane za wyjątkiem nieprzestrzegania określonego przepisami limitu liczebności uczniów w części oddziałów klasowych. Zajęcia pozalekcyjne były zgodne z potrzebami i zainteresowaniami uczniów.

Dyrektor zapewnił wystarczającą liczbę wyposażonych sal lekcyjnych i infrastrukturę umożliwiającą kształcenie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Warunki korzystania z obiektów Szkoły były bezpieczne i higieniczne, pomimo stwierdzenia nieprawidłowości w tym zakresie. Z wyjątkiem dwóch przypadków, dane zamieszczone w Systemie Informacji Oświatowej były prawidłowe i zgodne z dokumentami. W sposób prawidłowy wydatkowano środki finansowe na realizację zadań placówki. W Szkole podejmowano działania sprzyjające adaptacji uczniów do dorosłego życia.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja kształcenia uczniów w szkołach specjalnych

Opis stanu faktycznego

1.1. Szkoła Podstawowa funkcjonuje w strukturze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Lesznie im. płk. Jerzego Strzałkowskiego (dalej: Ośrodek) i kształci uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi, w tym dzieci z autyzmem. Szkoła jest placówką dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, od 6 roku życia, które z racji swojej niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do szkół w miejscu zamieszkania. Szkoła prowadzi ośmioletni cykl kształcenia.

W okresie objętym kontrolą Szkoła funkcjonowała na podstawie dwóch statutów:

- zatwierdzonego 1 września 2015 r.⁶, który nie zawierał postanowień określających przypadki, w których uczeń mógłby zostać skreślony z listy uczniów Szkoły;
- zatwierdzonego 29 listopada 2017 r.⁷, w którym nie określono trybu składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia, wnoszenia zastrzeżeń do przyznanej nagrody oraz wymogu współpracy biblioteki szkolnej z uczniami

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, ze zm. Dalej: ustawa Prawo oświatowe.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Obowiązujący od 1 września 2015 r. do 28 listopada 2017 r.

⁷ Obowiązujący od 29 listopada 2017 r.

rodzicami i innymi bibliotekami. W trakcie kontroli Statut został uzupełniony i zawierał wszystkie elementy określone w ustawie Prawo oświatowe.

(akta kontroli, tom I str. 140-315; 318-327; tom III str. 344-345)

1.2. Liczba oddziałów w Szkole wynosiła: w roku szkolnym 2017/2018 – 8, w 2018/2019 – 10, w 2019/2020 – 12. Dyrektor wyjaśnił, że wzrost liczby oddziałów był spowodowany wydłużeniem okresu nauczania w szkołach podstawowych z 6 do 8 klas.

(akta kontroli, tom I str. 412)

W roku szkolnym 2017/2018 w Szkole kształciło się łącznie 40 uczniów, w tym 12 z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, 15 z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz 13 uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi. W roku szkolnym 2018/2019 w Szkole było łącznie 57 uczniów, w tym 23 z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, 16 z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz 18 uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi. W roku szkolnym 2019/2020 w Szkole kształciło się łącznie 63 uczniów⁸, w tym 16 z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, 18 z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz 29 uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Wszyscy uczniowie posiadali orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym w każdym roku szkolnym po dwóch uczniów o potrzebie nauczania indywidualnego. Obowiązek nauki poza Szkołą, stosownie do art. 37 ustawy Prawo oświatowe, realizowało dwóch uczniów w roku szkolnym 2017/2018, trzech w roku szkolnym 2018/2019 oraz czterech w roku szkolnym 2019/2020. Według wyjaśnień Dyrektora, zajęcia te odbywały się najczęściej w domu rodzinnym ucznia lub na terenie Ośrodka (najczęściej w świetlicach literackich), jeżeli w domu dziecka nie było odpowiednich warunków np. lokalowych do ich przeprowadzenia.

(akta kontroli, tom I str. 11; 29-30; 461; tom II str. 29-39; tom III str. 376)

Stwierdzono, że specyfika Szkoły pozwalała na realizację zalecanych form stymulacji, rewalidacji, terapii, usprawniania, socjoterapii, rozwijania potencjalnych możliwości i mocnych stron dziecka oraz innych pomocy określonych w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego.

(akta kontroli, tom I str. 405-407; tom II str. 47; tom III str. 211-333)

1.3. Do Szkoły przyjmowani byli uczniowie na podstawie wniosku rodzica, orzeczenia z publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz skierowania wydanego przez organ prowadzący (Powiat Warszawski Zachodni). W okresie objętym kontrolą przyjęto wszystkich uczniów z powiatu Warszawskiego Zachodniego, którzy przedstawili wymagane dokumenty. Szkoła nie prowadzi rejestru wniosków o przyjęcie, w tym uczniów nieprzyjętych. Dyrektor wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą wystąpiły nieliczne przypadki (około 3-4 rocznie) nieprzyjęcia dzieci do Szkoły wyłącznie ze względu na niespełnienie wymagań formalnych (np. brak skierowania wydanego przez organ prowadzący). W okresie objętym kontrolą nie było przypadków nieprzyjęcia ucznia do szkoły ze względu na trudności transportowe. Czas oczekiwania na przyjęcie dziecka do Szkoły nie przekraczał 30 dni.

(akta kontroli, tom I str. 29-30; 405; tom III str. 376; 378)

Liczba wolnych miejsc w Szkole Podstawowej przedstawiała się następująco:

- w roku szkolnym 2017/2018 było 8 wolnych miejsc (jedno miejsce w grupie rewalidacyjno-wychowawczej, dwa w oddziale III dla dzieci z niepełnosprawnością umiarkowaną, 5 miejsc w oddziale IV-VII dla uczniów

⁸ Dane za poszczególne lata szkolne zaprezentowano według stanów na 30 września (kolejnych lat) z SIO.

z niepełnosprawnością w stopniu lekkim), w pozostałych 5 oddziałach limit miejsc był wyczerpany;

- w roku szkolnym 2018/2019 było 10 wolnych miejsc (po jednym miejscu w grupie rewalidacyjno-wychowawczej, oddziale III, oddziale V i oddziale VI b dla uczniów z niepełnosprawnością umiarkowaną i znaczną oraz dwa miejsca w oddziale I dla uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością, cztery miejsca w oddziale VIII dla uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną), w pozostałych czterech oddziałach limit miejsc był wyczerpany;
- w roku szkolnym 2019/2020 było 5 wolnych miejsc (jedno w oddziale II dla uczniów z niepełnosprawnością umiarkowaną i znaczną oraz po dwa miejsca w grupie rewalidacyjno-wychowawczej i w oddziale I), w pozostałych 8 oddziałach limit miejsc był wyczerpany.

(akta kontroli, tom I str. 30)

Dyrektor wyjaśnił, że przyczyną niepełnego wykorzystania miejsc był brak naboru kandydatów spełniających wymogi formalne, w tym brak skierowań do Szkoły.

(akta kontroli, tom I str. 412)

1.4. W roku szkolnym 2017/2018 w Ośrodku zatrudnionych było łącznie 49 nauczycieli i specjalistów na 24,08 etatach, którzy realizowali zajęcia w Szkole Podstawowej, w 2018/19 – 47 na 26,86 etatach, zaś w 2019/20 – 45 na 28,83 etatach. Ww. zmiany wynikały z organizacji pracy Ośrodka (nauczyciele realizowali zajęcia w różnych typach szkół należących do Ośrodka, w zależności od potrzeb oraz zgodnie z arkuszami organizacyjnymi).

(akta kontroli, tom I str. 11; 413)

Na podstawie analizy kwalifikacji 5 nauczycieli (powyżej 10%)⁹, którym w bieżącym roku powierzono zajęcia z: geografii, fizyki, informatyki, matematyki oraz zajęcia komunikowania się, nauczania indywidualnego, kształtujące kreatywność, funkcjonowania osobistego i społecznego, rozwijające zainteresowania, rewalidacyjne (inne), rewalidacyjno-wychowawcze dla uczniów z upośledzeniem w stopniu głębokim, stwierdzono, że posiadali oni odpowiednie do realizowanych zajęć kwalifikacje, tj. wykształcenie kierunkowe z zakresie pedagogiki specjalnej. Ukończyli również studia podyplomowe w zakresie: rozwoju informatyki i pedagogiki zdolności, fizyki z astronomią, geografii, nauczania przyrody, biologii z higieną człowieka i ochrony środowiska, matematyki, wczesnej interwencji – pomoc dziecku i rodzinie, wczesnego wspomagania rozwoju oraz opieki nad małym dzieckiem, żywienia człowieka oraz gospodarstwa domowego, smyko-multisensoryki, menadżera oświaty i kultury – zarządzania oświatą i kulturą, pedagogiki integracyjnej i terapii pedagogicznej, pedagogiki korekcyjno-kompensacyjnej, logopedii szkolnej oraz kursu kwalifikacyjnego z oligofrenopedagogiki i treningu umiejętności społecznych. Tygodniowy wymiar godzin realizowanych w Szkole Podstawowej przez ww. nauczycieli wyniósł odpowiednio: 3, 9, 13, oraz po 18 godzin, co oznacza, że nie przekroczono dopuszczalnego wymiaru 1,5 etatu (27 godzin).

(akta kontroli, tom I str. 12-27; tom III str. 400-403)

W okresie objętym kontrolą wszyscy nauczyciele realizujący godziny dydaktyczne w Szkole podnosili swoją wiedzę ogólną i zawodową uczestnicząc m.in.: w warsztatach, spotkaniach informacyjnych, konferencjach i kursach. Łącznie 15 nauczycieli uzyskało dodatkowe kwalifikacje do prowadzenia zajęć dydaktycznych lub rehabilitacyjnych, w tym 9 w roku szkolnym 2017/2018, 5 w 2018/2019 oraz jeden w 2019/2020.

(akta kontroli, tom I str. 12-27; tom III str. 378-379; 400-403)

⁹ Wg stanu na 30 września 2019 r. w Szkole zatrudnionych było 45 nauczycieli.

W latach szkolnych 2017/2018-2019/2020 w Ośrodku zatrudniono 7 nowych nauczycieli realizujących godziny w Szkole Podstawowej, którzy posiadali wymagane kwalifikacje, m.in.: wykształcenie kierunkowe z fizjoterapii, pedagogiki specjalnej w zakresie terapii pedagogicznej, edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną, rewalidacji upośledzonych umysłowo, ukończone studia podyplomowe dotyczące edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną, kurs kwalifikacyjny z zakresu oligofrenopedagogiki dla nauczycieli i wychowawców placówek dla dzieci upośledzonych umysłowo.

(akta kontroli, tom I str. 11-27; 409; 413)

Zdaniem Dyrektora nie wystąpiły w Szkole braki kadrowe, ani trudności w pozyskaniu nowych nauczycieli specjalistów, a stan zatrudnienia był i jest adekwatny do potrzeb.

(akta kontroli, tom I str. 413)

W latach szkolnych 2017/2018-2019/2020 w Ośrodku na stanowisku pomoc nauczyciela zatrudniono odpowiednio: 4 osoby (na 4 etatach), 5 osób (na 4 etatach) i 6 osób (na 5,8 etatach), które realizowały zajęcia także w Szkole Podstawowej.

(akta kontroli, tom I str. 11; 413)

1.5. Dwa razy w każdym roku szkolnym (po I i II półroczu) zespół składający się z nauczycieli i specjalistów dokonywał wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia. W wyniku analizy dokumentacji 19 uczniów, tj. 30% uczniów Szkoły Podstawowej stwierdzono, że:

- ocena odnosiła się do funkcjonowania dziecka w okresie sporządzenia oceny, zawierała zalecenia do dalszej pracy z uwzględnieniem zaplanowanych zmian, które ujęto w indywidualnych programach edukacyjno-terapeutycznych,
- w 13 przypadkach ocena nie zawierała zakresu i charakteru wsparcia ze strony nauczycieli, specjalistów lub pomocy nauczyciela,
- zespół formułował zalecenia lub wnioski, a Dyrektor podejmował działania w celu zapewnienia form wsparcia uczniom adekwatnych do zaleceń (np. przydzielał odpowiednie zajęcia wraz z przypisaniem nauczycieli odpowiedzialnych za ich realizację).

(akta kontroli, tom I str. 458-459; tom II str.1-23; 29-33; tom III str. 395-396)

1.6. W wyniku analizy dokumentacji ww. 19 uczniów stwierdzono, że wszystkie IPETy zawierały elementy określone w § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym¹⁰, w szczególności:

- zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych, do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia;
- działania nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem, ukierunkowane na poprawę funkcjonowania ucznia, zakres współpracy nauczycieli i specjalistów;
- formy i okres udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane;
- działania wspierające rodziców ucznia oraz – w zależności od potrzeb – zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi;
- inne zajęcia np. rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia, a także zajęcia z zakresu

¹⁰ Dz. U. poz. 1578, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia.

doradztwa zawodowego (klasa VII i VIII) oraz zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu realizowane w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;

Wszystkie IPETy zostały sporządzone w terminie 30 dni od dnia przyjęcia uczniów do Szkoły.

(akta kontroli, tom I str. 459; tom III str. 427)

1.7. Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim posiadali podręczniki do poszczególnych przedmiotów, z wyjątkiem podręczników do techniki w klasie VII i VIII. Dyrektor wyjaśnił, że nie ma takich podręczników dostępnych na rynku. Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym posiadali podręczniki do przedmiotu „funkcjonowanie osobiste i społeczne”. Wszystkie podręczniki były zgodne z podstawą programową. Z przedmiotów „zajęcia rozwijające komunikowanie się” i „zajęcia rozwijające kreatywność” nauczyciele stosowali materiały edukacyjne i ćwiczeniowe. Dyrektor wyjaśnił, że nie ma podręczników dostępnych na rynku z tych przedmiotów. Nauczyciele korzystają z dostępnych na rynku pomocy edukacyjnych. W wielu przypadkach nauczyciele przygotowują materiały samodzielnie (karty pracy) lub posiłkują się materiałami pozyskanymi np. z portali edukacyjnych. Zdaniem Dyrektora w odniesieniu przedmiotów „zajęcia rozwijające komunikowanie się” i „zajęcia rozwijające kreatywność” odczuwalny jest brak podręczników w procesie nauczania. Opracowanie takich podręczników i dopuszczenie przez MEN ułatwiłoby zdecydowanie pracę z uczniami.

(akta kontroli, tom I str. 30-31; 414-453; tom II str. 2-3; tom III str. 379-380)

1.8. W wyniku analizy prawidłowości wprowadzonych danych do Systemu Informacji Oświatowej (SIO), na próbie 46 uczniów¹¹ stwierdzono, że w 44 przypadkach dane wprowadzone do SIO były zgodne z treścią aktualnych orzeczeń, natomiast w dwóch przypadkach w SIO zamieszczone zostały na podstawie nieaktualnego orzeczenia. Nie miało to wpływu na liczbę uczniów wykazaną w SIO, w tym nie rodziło skutku finansowego.

Dostęp do systemu SIO chroniony jest loginem oraz hasłem, które posiadają wybrani pracownicy Szkoły Podstawowej. Dokumentacja uczniów gromadzona była w teczkach i przechowywana w zamkniętej szafie w sekretariacie Ośrodka, do której dostęp mają pracownicy sekretariatu. Orzeczenie może być udostępnione nauczycielowi lub pracownikowi Szkoły po odnotowaniu tego faktu w zeszycie. Specjalista ds. administracyjnych wyjaśnił, że w Szkole Podstawowej nie udostępnia się dokumentacji instytucjom lub podmiotom zewnętrznym.

(akta kontroli, tom I str. 32-36; 461; tom III str. 380)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Obowiązujące w okresie objętym kontrolą statuty Szkoły nie zawierały postanowień, o których mowa w: art. 60 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (statut obowiązujący w okresie od 1 września 2015 r. do 28 listopada 2017 r.) oraz w art. 98 ust. 1 pkt 17, 18 i 23 ustawy Prawo oświatowe (obowiązujący statut). W trakcie kontroli statut został uzupełniony.

(akta kontroli, tom I str. 140-315; 318-327; tom III str. 344-345)

2. W 13 przypadkach (spośród 19) wielospecjalistyczna ocena poziomu funkcjonowania ucznia (WOPFU) nie uwzględniała zakresu i charakteru wsparcia ze strony nauczycieli, specjalistów lub pomocy nauczyciela, przez co nie spełniała wymogów wynikających z § 6 ust. 10 pkt 2 rozporządzenia w sprawie warunków organizowania kształcenia.

¹¹ Tj.: 17 uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim (100% uczniów z daną niepełnosprawnością) oraz 29 uczniów z niepełnosprawnością sprzężoną (100% uczniów z daną niepełnosprawnością).

Dyrektor wyjaśnił, że opracowując WOPFU korzystano z gotowego wzoru wypracowanego na szkoleniu prowadzonym przez Europejskie Centrum Szkoleń Forum – „Jak skonstruować poprawnie indywidualny program terapeutyczny IPET w oparciu o wielospecjalistyczną ocenę poziomu funkcjonowania” w związku z czym przyjęto, że jest on zgodny z obowiązującymi wymogami prawnymi. Pomimo tego, że WOPFU w ww. przypadkach nie zawierała zakresu i charakteru wsparcia ze strony nauczycieli, to takie wsparcie uczniowie otrzymali. W przyszłości zespół nauczycieli, który opracuje nowe WOPFU oraz IPET uwzględni wszystkie wymogi wynikające z rozporządzenia.

(akta kontroli, tom I str. 458-459; tom II str. 1-23; 29-33; tom III str. 395-396)

3. W przypadku dwóch uczniów dane w SIO zostały zamieszczone na podstawie nieaktualnych orzeczeń. W trakcie kontroli dane te zostały zaktualizowane. Dyrektor wyjaśnił, że było to spowodowane błędem ludzkim.

(akta kontroli, tom I str. 461; tom III str. 380)

OCENA CZĄSTKOWA

Szkoła posiadała aktualny statut, który w trakcie kontroli został uzupełniony o postanowienia dotyczące trybu składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia i wnoszenia zastrzeżeń do przyznanej nagrody oraz wymogu współpracy biblioteki szkolnej z uczniami, rodzicami i innymi bibliotekami. Dyrektor zapewnił wystarczającą liczbę odpowiednio wykwalifikowanej kadry pedagogicznej, w tym nauczycieli specjalistów, którzy prawidłowo realizowali powierzone zajęcia oraz podnosili swoją wiedzę ogólną i zawodową. Kształcenie prowadzono na podstawie podręczników szkolnych, a z przedmiotów do których nie było podręczników na podstawie dostosowanych do możliwości uczniów pomocy dydaktycznych i materiałów własnych. W Szkole opracowywano wielospecjalistyczne oceny poziomu funkcjonowania ucznia, jednak w 13 przypadkach nie uwzględniały one zakresu i charakteru wsparcia ze strony nauczycieli, specjalistów lub pomocy nauczyciela. Wszystkie indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne zawierały elementy określone w rozporządzeniu w sprawie warunków organizowania kształcenia. Dane dotyczące uczniów zamieszczane w SIO były prawidłowe, z wyjątkiem dwóch przypadków wprowadzenia danych na podstawie starych orzeczeń. W trakcie kontroli dane zaktualizowano.

OBSZAR

2. Działania na rzecz adaptacji uczniów do dorosłego życia

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą w Szkole funkcjonowało łącznie 30 oddziałów klasowych (8 w roku szkolnym 2017/2018, 10 w 2018/2019 oraz 12 w 2019/2020). Analiza liczebności uczniów w oddziałach wykazała, że liczba uczniów w 8 oddziałach była niezgodna z limitami określonymi dla poszczególnych rodzajów oddziałów w rozporządzeniach Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli: z dnia 17 marca 2017 r.¹², a od 1 września 2019 r. – z dnia 28 lutego 2019 r.¹³, tj. w roku szkolnym 2017/2018 w jednym oddziale, w roku szkolnym 2018/2019 w trzech oddziałach oraz w roku szkolnym 2019/2020 w czterech oddziałach¹⁴. W pozostałych oddziałach liczebność uczniów była zgodna z określonym limitem.

(akta kontroli, tom I str. 412; tom III str. 371-375; 384; 394-395; 424-425)

¹² Dz. U. poz. 649, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół z 2017 r.

¹³ Dz. U. poz. 502, dalej: rozporządzenie w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół z 2019 r.

¹⁴ W roku szkolnym 2017/2018 w oddziale klasowym VIIu było pięciu uczniów, tj. powyżej limitu czterech uczniów określonego w § 6 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół z 2017 r., w roku szkolny 2018/2019 w oddziałach klasowych VII-VIIIu oraz IV-VI było odpowiednio: 7 i 9 uczniów, tj. powyżej limitu czterech uczniów, a w oddziale I-III było 9 uczniów, tj. powyżej limitu 6 uczniów, określonego w § 6 ust. 5 pkt 2 i 3 ww. rozporządzenia, w roku szkolnym 2019/2020 w oddziałach klasowych IVbu i VII-VIIIu było odpowiednio: pięciu oraz siedmiu uczniów, tj. w obu przypadkach powyżej limitu czterech uczniów, a w oddziałach klasowych I-III i IV-V było odpowiednio: jedenastu uczniów (dodatkowo jeden uczeń z nauczaniem indywidualnym) oraz siedmiu uczniów, tj. powyżej limitu sześciu uczniów, określonego w § 6 ust. 5 pkt 2 i 3 rozporządzenia w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół z 2019 r.

Liczba zaplanowanych i zrealizowanych godzin lekcyjnych dwóch obowiązkowych zajęć edukacyjnych (zajęcia kształtujące kreatywność) i obowiązkowych zajęć rewalidacyjnych (innych) prowadzonych w roku szkolnym 2019/2020 w 10 oddziałach klasowych była zgodna z ramowymi planami nauczania dla szkół specjalnych, ustalonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej¹⁵ i w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół¹⁶ oraz zgodna z arkuszami organizacyjnymi Szkoły (zatwierdzonymi przez organ prowadzący).

Realizacja zajęć edukacyjnych oraz podstawy programowej została potwierdzona w dziennikach lekcyjnych.

(akta kontroli, tom II str. 4-22; 28; 40; tom III str. 371-376)

2.2. Analiza dokumentacji 19 uczniów (30% uczniów Szkoły) wykazała, że nauczyciele specjaliści udzielili uczniom odpowiedniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wynikającej z orzeczeń z poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz IPET. Nauczyciele specjaliści wykonujący pomoc psychologiczno-pedagogiczną posiadali wykształcenie kierunkowe z zakresu pedagogiki specjalnej, w tym oligofrenopedagogiki, jak również kwalifikacje z logopedii, terapii pedagogicznej, hipoterapii, dogoterapii, integracji sensorycznej, rehabilitacji ruchowej, socjoterapii, terapii ręki, muzykoterapii, treningu umiejętności społecznych.

Zajęcia rewalidacyjne były prowadzone przez osoby posiadające wymagane kwalifikacje i trwały od 30 do 60 minut. Dyrektor wyjaśnił, że zajęcia z bloku rewalidacji trwają 60 min., z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej 45 min., zaś zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze 45 min. Nauczyciel, który realizuje zajęcia 60 minutowe często dzieli je na 2x30 minut, ponieważ nie każde dziecko jest w stanie pracować przez pełny okres 60 minutowy. Nauczyciel ponownie pracuje z takim uczniem przez 30 minut w innym dniu tygodnia. Tak pracują najczęściej logopedzi, rehabilitanci, dogoterapeuci, terapeuci z integracji sensorycznej i terapii pedagogicznej.

(akta kontroli, tom I str. 12-27; tom II str. 48-49; tom III str. 211-333)

2.3. W latach 2017/2018-2019/2020 Dyrektor zorganizował adekwatne do potrzeb uczniów formy zajęć psychologiczno-pedagogicznych i terapeutycznych m.in. zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, rewalidacyjne, rehabilitacyjne, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, dogoterapia, hipoterapia, gimnastyka korekcyjna, zajęcia z psychologiem, z pedagogiem, integracja sensoryczna.

(akta kontroli, tom III str. 211-333, 428)

2.4. Spotkania nauczycieli, pedagoga, psychologa i specjalistów z rodzicami (lub opiekunami prawnymi) były realizowane zgodnie z wytycznymi zawartymi w IPET oraz zgodnie z harmonogramem i Tematyką Spotkań z Rodzicami opracowywaną na początku każdego roku szkolnego. Prowadzono spotkania, konsultacje i udzielano porad (w tym telefonicznych) rodzicom lub opiekunom prawnym w szczególności uczniów wymagających stałej kontroli i nadzoru pedagogicznego.

¹⁵ Dz. U. poz. 356, ze zm.

¹⁶ Dz. U. poz. 639, dalej: rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania.

Rodzice (lub opiekunowie prawni) uczestniczyli w lekcjach otwartych, szkoleniach dla rodziców oraz debatach organizowanych na początku każdego roku szkolnego w celu opracowania Programu Wychowawczo-Profilaktycznego. Rodzice byli zapraszani na uroczystości szkolne takie jak wigilia, dzień dziecka, dni otwarte.

(akta kontroli, tom II str. 49; 262-367; tom III str. 211-221; 320-323; 339-343; 427)

2.5. W roku szkolnym 2016/2017 w SOSW w Lesznie przeprowadzono ewaluację oferty zajęć pozalekcyjnych. W latach objętych kontrolą w Szkole zorganizowano zajęcia pozalekcyjne związane z rozwojem zainteresowań i zagospodarowaniem czasu wolnego, w tym zajęcia sportowe (1h tygodniowo) oraz harcerstwo¹⁷ (1,5h tygodniowo). W Szkole działa Szkolne Koło Ligi Ochrony Przyrody (LOP), Szkolne Koło PCK oraz Kółko Wokalne.

Z informacji uzyskanych od nauczycieli wynika, że latach szkolnych 2017/2018 oraz 2018/2019 w zajęciach sportowych uczestniczyło 6-8 uczniów, w zajęciach LOP 2-4 uczniów, w Szkolnym Kole PCK 4-5 uczniów, w ZHP średnio 9 uczniów, a w Kółku Wokalnym 4-5 uczniów. W bieżącym roku szkolnym w zajęciach sportowych bierze udział średnio 11 uczniów, w zajęciach LOP średnio dwóch uczniów, w kole wokalnym średnio czterech uczniów, w ZHP średnio 10 uczniów oraz w Szkolnym Kole PCK średnio czterech uczniów.

(akta kontroli, tom II str. 49; 338-367; tom III str. 334-343; 398; 429)

2.6. W okresie objętym kontrolą Szkoła współpracowała z podmiotami zewnętrznymi (tj. z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, ośrodkami pomocy społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie, Policją, Gminą Leszno, innymi gminami i szkołami) na rzecz zapewnienia uczniom wsparcia w adaptacji do samodzielnego życia zarówno w trakcie nauki jak również po jej zakończeniu.

Dyrektor wyjaśnił, że współpracę inicjowali i prowadzili dyrektor, pedagog szkolny i psycholog, nauczyciele specjaliści. Współpraca polegała m.in. na:

- corocznych spotkaniach uczniów z pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznych, podczas których omawiano zasady współpracy z poradniami oraz dokonywano analizy interpretacyjnej wybranych uczniów;
- wsparciu wychowawczym funkcji rodziny (współpraca z asystentami rodzin Ośrodka Pomocy Społecznej) oraz sfinansowaniu w całości lub w części kosztów wyżywienia uczniów Szkoły;
- dofinansowaniu kosztów pobytu uczniów Szkoły na turnusie rehabilitacyjnym w Sarbinowie oraz pomocy uczniom przebywającym w pieczy zastępczej (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie);
- dowozie uczniów do Szkoły, pozyskiwania środków finansowych na realizację zadań statutowych szkoły (współpraca z gminami);
- prowadzeniu zajęć tematycznych dla uczniów i ich rodziców (współpraca z Policją);
- omawianiu problemów opiekuńczo-wychowawczych uczniów pochodzących z rodzin niewydolnych wychowawczo z gminy Leszno, wśród których są uczniowie Szkoły (Zespół Interdyscyplinarny Gminy Leszno – w skład zespołu wchodzi psycholog i pedagog Szkoły).

Szkoła nie prowadzi statystyk w zakresie liczby uczniów biorących udział w powyższych formach współpracy.

(akta kontroli, tom II str. 49-50; tom III str. 334-343)

2.7. Szkoła podejmowała współpracę z uczelniami wyższymi¹⁸ polegającą na odbyciu przez studentów tych uczelni praktyk pedagogicznych. Szkoła brała udział w projekcie „Posiłek w szkole”, w wyniku którego pozyskano wyposażenie stołówki

¹⁷ Dalej: ZHP.

¹⁸ Z Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz Akademią Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie.

szkolnej¹⁹. Współpraca z organem sprawującym nadzór pedagogiczny polegała głównie na konsultacjach w sprawach organizacji pracy Szkoły i przeprowadzonych kontrolach.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że nie prowadzono współpracy polegającej np. na organizacji trzeciego sektora, działalności klubów absolwenta lub inicjatywy rodziców, ponieważ wszyscy uczniowie Szkoły Podstawowej kontynuują naukę w Branżowej Szkole I Stopnia lub Szkole Specjalnej Przysposabiającej do Pracy w Ośrodku.

(akta kontroli, tom II str. 50-51; 368-379)

2.8. W Szkole funkcjonuje samorząd uczniowski, do którego zadań należy m.in. organizacja cotygodniowych apeli informujących o najważniejszych wydarzeniach z życia Szkoły, prowadzenie gazetki ściennej, organizacja konkursów, Międzynarodowego Dnia Praw Dziecka, zabawy andrzejkowej, itp. Każdego roku uczniowie wybierają opiekuna, który organizuje i przeprowadza wybory do samorządu szkolnego.

(akta kontroli, tom II str. 51; 380-388)

W Szkole zapewniono uczniom integrację ze środowiskiem rówieśniczym poprzez uczestnictwo w wycieczkach szkolnych²⁰, międzyszkolnych turniejach piłki nożnej, piłki halowej i koszykowej, biegach przełajowych im. płk. Jerzego Strzałkowskiego²¹, a także organizację wydarzeń, m.in.: Festiwalu Twórczości Artystycznej Szkolnictwa Specjalnego FeTA²².

(akta kontroli, tom II str. 51; 389-446)

2.9. W Szkole nie monitorowano w udokumentowany sposób losów absolwentów pod kątem kontynuowania nauki lub usamodzielnienia się, ponieważ, jak wyjaśnił Dyrektor, wszyscy uczniowie kontynuują naukę w Szkole Branżowej I Stopnia lub w Szkole Specjalnej Przysposabiającej do Pracy w Ośrodku.

(akta kontroli, tom II str. 52; tom III str. 376)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Na dzień 30 września w latach szkolnych objętych kontrolą liczba uczniów w łącznie 8 oddziałach Szkoły przekraczała określone limity, tj.:

- w roku szkolnym 2017/2018 w oddziale klasowym VIIu było pięciu uczniów, tj. powyżej limitu czterech uczniów określonego w § 6 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli z 2017 r.,
- w roku szkolny 2018/2019 w oddziałach klasowych VII-VIIIu oraz IV-VI było odpowiednio: siedmiu i dziewięciu uczniów, tj. powyżej limitu czterech uczniów, a w oddziale I-III było dziewięciu uczniów, tj. powyżej limitu sześciu uczniów, co było niezgodne z § 6 ust. 5 pkt 2 i 3 ww. rozporządzenia,
- w roku szkolnym 2019/2020 w oddziałach klasowych IVbu i VII-VIIIu było odpowiednio pięciu, siedmiu uczniów, tj. powyżej limitu czterech uczniów, a w oddziałach klasowych I-III i IV-V było odpowiednio jedenastu uczniów (dodatkowo jeden uczeń z nauczaniem indywidualnym) i siedmiu uczniów, tj. powyżej limitu sześciu uczniów, co było niezgodne z § 6 ust. 5 pkt 2 i 3 rozporządzenia w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół z 2019 r.

¹⁹ Na podstawie Decyzji Wojewody Mazowieckiego nr 112/2019 z dnia 27.06.2019 r. w ramach rządowego programu „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

²⁰ W okresie objętym kontrolą w Szkole zorganizowano m.in.: 17 wycieczek szkolnych, w tym: na wystawę z klocków lego – Inwazja Gigantów – Stadion Narodowy, w której uczestniczyło 20 uczniów Ośrodka (w tym uczniowie kl. I-III, V-VI Szkoły Podstawowej); rejs statkiem po Wiśle, w którym uczestniczyło 16 uczniów Ośrodka (w tym uczniowie kl. IV-VI Szkoły Podstawowej); do Muzeum Kolejnictwa w Warszawie, w której uczestniczyło 14 uczniów Ośrodka (w tym, uczniowie kl. IV-VI Szkoły Podstawowej).

²¹ Biegi organizowane dla uczniów szkół specjalnych z województwa mazowieckiego.

²² Festiwal organizowany dla uczniów szkół specjalnych z województwa mazowieckiego.

Dyrektor wyjaśnił, że przekroczenia dozwolonej liczby uczniów wynikały głównie z przyczyn ekonomicznych oraz ze względów dydaktyczno-wychowawczych (np. w roku 2018/2019 klasa funkcjonowała w niezmiennym składzie od 3 lat zaś uczniowie są na zbliżonym poziomie intelektualnym i emocjonalno-społecznym lub stan przekroczenia liczby uczniów był krótkotrwały, przykładowo wynosił jeden miesiąc w roku 2019/2020). W planach na kolejny rok szkolny oddziały zostaną podzielone i dostosowane do wymogów, o których mowa w rozporządzeniu.

(akta kontroli tom I str. 412; tom III str. 371-375; 384; 394-395; 424-425)

OCENA CZĄSTKOWA

W Szkole obowiązkowe zajęcia dydaktyczne były realizowane zgodnie z obowiązującymi programami nauczania i podstawą programową. Uczniom zapewniono realizację zaleceń określonych w orzeczeniach wydanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz odnotowanych w IPET-ach. W pełni zorganizowano zajęcia edukacyjne, rewalidacyjne oraz pomoc psychologiczno-pedagogiczną, a prowadzący te zajęcia posiadali odpowiednie kwalifikacje. We wszystkich latach szkolnych objętych kontrolą w części oddziałów przekroczone określone limity uczniów. W Szkole zapewniono adekwatną do potrzeb uczniów ofertę zajęć pozalekcyjnych oraz integrację ze środowiskiem rówieśniczym. Podejmowano również działania sprzyjające adaptacji uczniów do dorosłego życia, a także nawiązano współpracę z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i innymi szkołami.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

3. Warunki kształcenia uczniów w szkołach specjalnych

3.1. Zajęcia lekcyjne odbywały się w budynku głównym, podzielonym na dwie części A i B z oddzielnymi windami. Część A składa się z dwóch kondygnacji: na parterze znajdują się sale lekcyjne, pokój pielęgniarstwa, sala rehabilitacyjna, jedna toaleta przystosowana dla osób niepełnosprawnych oraz dwie toalety ogólne; na I piętrze znajdują się sale lekcyjne, biblioteka, pokój pedagoga, toaleta dla osób niepełnosprawnych. Część B składa się z trzech kondygnacji: na parterze znajdują się sale lekcyjne, pokój nauczycielski, sekretariat, pokój dyrektora, pokój wicedyrektorów, sala gimnastyczna, siłownia, toaleta ogólna dla chłopców, toaleta ogólna dla dziewcząt, toaleta dla osób niepełnosprawnych, toaleta dla pracowników, dwie szatnie (wraz z toaletami), sala gimnastyczna; na I piętrze znajdują się sale lekcyjne, sala terapeutyczna, księgowość, toaleta ogólna dla uczniów, toaleta dla osób niepełnosprawnych, kuchnia dydaktyczna (dla uczniów Szkoły Zawodowej Specjalnej); na II piętrze znajdują się sale lekcyjne, gabinet psychologa, dwie toalety ogólne.

Wejście główne do budynku zostało wyposażone w podjazdy dla osób niepełnosprawnych, wideofon, kamery, urządzenie do dezynfekcji rąk. Budynek oraz teren Ośrodka jest monitorowany systemem 38 kamer (w tym 11 zewnętrznych oraz 27 wewnętrznych). Teren Ośrodka jest ogrodzony i stanowi odrębny dziedziniec, w którym wydzielono ogrodzeniem plac zabaw z gumowo-trawiastą nawierzchnią oraz teren pokryty trawą. Ośrodek nie posiada własnego boiska. Kuchnia oraz stołówka znajdują się w oddzielnym budynku znajdującym się na terenie Ośrodka.

(akta kontroli, tom III str. 346-370)

W wyniku oględzin stwierdzono, że wszystkie sale posiadały wyposażenie wystarczające do prowadzenia zajęć dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, zgodnie z zaleceniami zawartymi w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego oraz przepisami rozporządzenia w sprawie podstawy programowej. Budynek główny Szkoły był dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Stwierdzono, że ogrodzenie Ośrodka było uszkodzone.

W pozostałym zakresie zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki kształcenia oraz warunki techniczne.

(akta kontroli, tom III str. 346-370)

3.2. Przed rozpoczęciem każdego z semestrów w Ośrodku przeprowadzono kontrole²³ zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów, w tym kontrole terenów wokół szkoły, budynków oraz boiska. W protokołach z ww. kontroli potwierdzono gotowość do rozpoczęcia zajęć dydaktyczno-wychowawczych. Kopie protokołów przekazano organowi prowadzącemu.

(akta kontroli, tom II str. 53-116; tom III str. 195-200)

3.3. W okresie objętym kontrolą Dyrektor sporządzał plany finansowe Ośrodka i przedstawiał organowi prowadzącemu potrzeby finansowe Szkoły. Zaplanowane wydatki (plan po zmianach) w rozdziale 80102 (Szkoła Podstawowa Specjalna) wyniosły: 1 664,7 tys. zł w 2017 r., 2 008,6 tys. zł w 2018 r. i 2 641,3 tys. zł w 2019 r. i zostały wykonane odpowiednio w: 99,6%, 99,8% i 100%²⁴.

(akta kontroli, tom I str. 114-139; tom II str. 134-136; tom III str. 1-36)

Na wynagrodzenia wraz z pochodnymi²⁵ zaplanowano środki w wysokości: 1 430,1 tys. zł w 2017 r., 1 783,5 tys. zł w 2018 r. i 2 383,4 tys. zł w 2019 r., które zostały wykonane w: 99,9% w 2017 r., 98,0% w 2018 r. i 99,6% w 2019 r. Udział wynagrodzeń z pochodnymi w wydatkach bieżących wyniósł odpowiednio: 87,2%, 88,8% i 90,2%.

Na zakup pomocy dydaktycznych i wyposażenia²⁶ wydatkowano: 58,2 tys. zł w 2017 r., 130,0 tys. zł w 2018 r. i 42,4 tys. zł w 2019 r., co stanowiło odpowiednio: 3,5% (1 637,9 tys. zł), 6,5% (2 005,7 tys. zł) i 1,6% (2 641,3 tys. zł) zrealizowanych wydatków w danym roku budżetowym.

Średni miesięczny koszt kształcenia ucznia w Szkole²⁷ wyniósł: 3 656,43 zł w 2017 r. oraz 3 659,76 zł w 2018 r.

(akta kontroli, tom I str. 114-139; tom II str. 134-136; tom III str. 1-36)

3.4. W latach objętych kontrolą Dyrektor występował z wnioskami do organu prowadzącego o przyznanie dodatkowych środków finansowych, tj.:

- na wyposażenie szkoły w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe dostosowane do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów w ramach dotacji celowej w łącznej wysokości 59,6 tys. zł (po jednym wniosku w latach 2017-2019²⁸), środki wydatkowano w łącznej wysokości 46,4 tys. zł;
- na zakup dwóch tablic interaktywnych z projektorem ultrakrótkoogniskowym w ramach rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2017– 2019 „Aktywna tablica” (wniosek złożony 31.08.2017 r. na kwotę 14 000 zł)²⁹;

²³ Kontrole zostały przeprowadzane w dniach: 24 lutego 2017 r., 30 lipca 2017 r., 26 stycznia 2018 r., 31 sierpnia 2018 r., 8 lutego 2019 r., 30 sierpnia 2019 r., 7 stycznia 2020 r. i 24 lutego 2020 r. przez czteroosobowe zespoły (składające się z m.in.: wicedyrektora, sekretarza, kierownika gospodarczego, nauczycieli, konserwatora lub kierowcy).

²⁴ Dane wg Rb-28S sprawozdań z wykonania planu wydatków budżetowych samorządowej jednostki budżetowej za lata 2017, 2018 i 2019, rozdział 80102 – Szkoły podstawowe specjalne.

²⁵ Obejmuje paragrafy wydatków: 4010 – wynagrodzenia osobowe pracowników, 4040 – dodatkowe wynagrodzenie roczne, 4110 – składki na ubezpieczenie społeczne i 4120 – składki na Fundusz Pracy, 4780 – składki na Fundusz Emerytalny Pomostowych.

²⁶ Tj. §4240 – zakup środków dydaktycznych i książek i §4210 – zakup materiałów i wyposażenia.

²⁷ Wydatki bieżące w danym roku podzielono przez średnioroczną liczbę uczniów i przez 12 miesięcy.

²⁸ W 2017 r. złożono wniosek na kwotę 15 118,35 zł z czego wydatkowano 10 448,50 zł; w 2018 r. złożono wniosek na kwotę 25 405,17 zł z czego wydatkowano 20 968,31 zł; w 2019 r. złożono wniosek na kwotę 19 121,64 zł, z czego wydatkowano 14 997,57 zł.

²⁹ Program został wstrzymany (program wymagał 20% wkładu własnego SOSW w Lesznie tj. 3,500 zł co zostało pozytywnie zaopiniowane przez Zarząd Powiatu Warszawskiego Zachodniego).

- na zakup nowości wydawniczych, wniosek złożony w ramach „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa” (wniosek złożony 13 listopada 2018 r. na kwotę 2 480 zł, wydatkowano 100%);
- na modernizację stołówki szkolnej, wniosek złożony w ramach rządowego programu „Posilek w szkole i w domu” w latach 2019-2020 (wniosek złożony w 2019 r. na kwotę 80,0 tys. zł, wydatkowano 100%).

Otrzymane środki zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli, tom II str. 137-197)

3.5. W okresie objętym kontrolą Szkoła była siedmiokrotnie wizytowana przez Kuratorium Oświaty w Warszawie³⁰, w tym dwukrotnie³¹ w celu sprawdzenia realizacji zaleceń. W ramach realizacji zaleceń Dyrektor m.in. wzmocnił kontrolę nad przestrzeganiem praw dziecka (powołano zespół ds. monitorowania zachowań niepożądanych, przeprowadzono szkolenia pracowników, powołano Rzecznika Praw Ucznia), zobowiązał się do organizacji zastępstw zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Edukacji Narodowej, sprawowania nadzoru nad realizacją podstawy programowej (nadrobienie zaległości z języka angielskiego w klasach IV-VIII), zapewnienia bezpieczeństwa pobytu dzieci zwracając uwagę na liczbę uczniów, a także wiek, rodzaj zajęć, niepełnosprawność i inne warunki szczególne podczas łącznia klas (nauczyciele powinni zgłaszać przełożonemu przypadki przekroczenia liczebności).

W okresie objętym kontrolą w Ośrodku przeprowadzono trzy kontrole³², których przedmiotem były warunki lokalowe i organizacyjne. W wyniku tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli, tom III str. 119-172; 173-194)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Ogrodzenie Ośrodka było uszkodzone i wystawały z niego ostre elementy (druły). Zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach³³ Dyrektor zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w szkole. Kierownik gospodarczy Ośrodka wyjaśnił, że uszkodzenia powstały podczas wycinki drzew na przełomie marca i kwietnia 2020 r.³⁴ Planowana jest wymiana całego ogrodzenia Ośrodka, w związku z czym podpisano 20 kwietnia 2020 r. umowę na dostawę oraz montaż ogrodzenia.

(akta kontroli, tom III str. 346-367)

³⁰ Kontrole przeprowadzono: 9 marca 2017 r. nt. „Zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki”; w dniach 17 i 22 stycznia 2019 r. nt. „Nadzór dyrektora w zakresie: 1) realizacji zadań związanych z zapewnieniem uczniom bezpieczeństwa w czasie pobytu w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym; 2) organizacji zajęć pozalekcyjnych; 3) realizacji zadań związanych z awansem zawodowym nauczyciela kontraktowego”; 9 maja 2019 r. nt. „Nadzór dyrektora (w tym kontrola dokumentacji) w zakresie realizacji ramowych planów nauczania przy organizacji zastępstw doraźnych w pierwszym półroczu roku szkolnego 2018/2019”; 11 lipca 2019 r. nt. „Realizacja podstawy programowej w roku szkolnym 2018/2019; 4 grudnia 2019 r. pt. „Realizacja zaleceń wydanych w protokole kontroli WKS. 5533.10.2019. AZ”; 4 grudnia 2019 r. Kuratorium Oświaty w Warszawie przeprowadziło kontrolę nr WKS. 5533.188.2019. AZ „Realizacja zaleceń wydanych w protokole kontroli WKS. 5533.106.2019. AZ”; w dniach 30 stycznia i lutego 2020 r. pt. „1. Przestrzeganie praw dziecka; 2. Zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków uczniom w czasie pobytu w Ośrodku.”

³¹ Obie kontrole przeprowadzone w dniu 4 grudnia 2019 r. – w przypadku kontroli nt. „Realizacji zaleceń wydanych w protokole kontroli WKS.5533.10.2019.AZ” nie wydano dalszych zaleceń, w przypadku kontroli nt. „Realizacja zaleceń wydanych w protokole kontroli WKS.5533.106.2019.AZ” sformułowano zalecenia dotyczące organizacji zastępstw ze szczególnym zwróceniem uwagi na liczebność poszczególnych klas uwzględniając rodzaj nieprawidłowości uczniów zgodnie z § 6 ust. 6 rozporządzenie w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół z 2019 r. oraz organizacji zajęć w oddziałach łączonych i grupach wychowawczych zgodnie z § 6 ust. 6, § 13 ust. 4 i § 8 ust. 5 pkt.1 rozporządzenie w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół z 2019 r.

³² Kontrola Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Warszawie (10 marca 2017); kontrola Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie (20 października 2017) oraz kontrola Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie (20 stycznia 2020).

³³ Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69, ze zm.

³⁴ Zdarzenie to miało miejsce w okresie, w którym uczniowie nie uczęszczali do Szkoły z uwagi na zagrożenie epidemiczne.

OCENA CZĄSTKOWA

Dyrektor zapewnił wystarczającą liczbę odpowiednio wyposażonych sal lekcyjnych, a także infrastrukturę dostosowaną do kształcenia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Warunki pobytu w Szkole i uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez Szkołę były bezpieczne i higieniczne, pomimo stwierdzenia uszkodzenia ogrodzenia Ośrodka. Przed rozpoczęciem każdego roku szkolnego przeprowadzano wymagane przeglądy pomieszczeń szkolnych oraz otoczenia Szkoły pod kątem bezpieczeństwa uczniów. Środki finansowe na realizację zadań Szkoły wydatkowano zgodnie z planem.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wnioski

1. podjęcie działań organizacyjnych mających na celu dostosowanie liczby uczniów w oddziałach szkolnych do limitów określonych w rozporządzeniu w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół z 2019 r.,
2. zabezpieczenie (do czasu wymiany) uszkodzonego ogrodzenia w celu zapewnienia bezpiecznych warunków uczniom przebywającym na terenie Ośrodka,
3. uwzględnianie w wielospecjalistycznej ocenie poziomu funkcjonowania ucznia zakresu i charakteru wsparcia ze strony nauczycieli, specjalistów lub pomocy nauczyciela.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 29 maja 2020 r.

Kontroler
Łukasz Jarocki
Główny specjalista k. p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie